

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نېاشد تن من مېباد بدین بوم و بر زنده یک تن مېباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

لیکونکی: سمیر رستمي
ژباړه: شاه محمود "سرتیر"
۰۹ می ۲۰۲۵

د افغانستان لپاره د اروپايي ټولنې عصري ستراتیژي: اغیزمن متغیرات او امکانات

اروپايي ټولنې هم په وار وار ټینګار کړی چې طالبان د افغانستان د مشروع حکومت په توګه نه پېژني. ننني نښاني د بدلون لپاره لومړني ګامونه په ګوته کوي.

د ۲۰۲۱ کال په اګست کې د طالبانو بېرته راتګ په افغانستان کې د اروپايي ټولنې بهرنۍ کړنه کمزورې کړه. په افغانستان کې د طالبانو د بېرته واک ته رسېدو راهیسې، اروپايي ټولنې یو عملي چلند تعقیب کړی، په رسمي ډول یې طالبان په رسمیت نه پېژندل، په بشري مرستو او محدود ډیپلوماتیک شتون تمرکز کړی، او د اړیکو چینلونه ساتل او په افغانستان کې د طالبانو پر پالیسیو نیوکه کول.

له همدې امله، په تیرو څو کلونو کې، اروپايي ډیپلوماتان په افغانستان کې فعالیت کوي، او رسمي غونډې او خبرې اترې شوي دي. د مثال په توګه، طالبانو د ۲۰۲۳ کال په جون کې په اوسلو کې په یوه غونډه کې ګډون وکړ. طالبانو په وار وار په کابل کې د اروپايي سفارتونو د بیا پرانستلو غوښتنه کړې، خو د مختلفو دلایلو له امله، دوی غیر فعال پاتې شوي دي. طالبان هم هڅه کوي چې په اروپا کې د افغانستان پر سیاسي استازو فشار راولو سره ځانونه د خپلو پالیسیو سره سم کړي.

د ۲۰۲۴ کال د جولای په ۳۰مه، طالبانو اعلان وکړ چې په لندن، بلجیم، برلین، بن، سویس، اتریش، فرانسه، ایټالیا، یونان، پولنډ، سویډن، ناروې کې د افغان ماموریتونو، قونسلگریو او ویزو فعالیتونه د منلو وړ نه دي.

خو، په اروپا کې د افغانستان د قونسلگریو ډیری چارواکي، لکه جرمني، په هالنډ کې سفارت، په هسپانیه کې سفارت، په بلغاریه کې، او د چک جمهوریت، د طالبانو سره د اړیکو د ژمنې له امله طالبانو ته د منلو وړ دي.

د اروپایي ټولنې د امنیتي اتحادیې په ستراتیژۍ کې چې د ۲۰۲۵-۲۰۲۰ کلونو لپاره ده (تمرکز په پنځو برخو دی: د فزیکي او ډیجیټل زیربناوو ساتنه، د ترهگرۍ او افراطیت سره مبارزه، د سازمان شویو جرمونو سره مبارزه، د قانون پلي کولو او قضایي همکارۍ پیاوړتیا، او د نړیوالو شریکانو سره همکاري)، افغانستان هم مهم دی.

اروپایي ټولنه د ترهگرۍ، جبري بې ځایه کیدو او غیرقانوني مهاجرت له گواښونو څخه پاک یو باثباته افغانستان غواړي. په هرصورت، اروپایي اتحادیې د وسلو بندیز، د افرادو لپاره د تخنیکي مرستې او سفر بندیز، او د طالبانو په وړاندې د شتمنیو کنګل ساتلی دی. له همدې امله، اروپا د ترهگرۍ ضد امنیتي ننگونو، اروپایي اتحادیې ته د بهرنیو ترهګرو جنګیالیو بیرته راستنیدو او مخدره توکو سره د مبارزې لپاره له طالبانو سره خبرو اترو ته ننوتلی ده. په هرصورت، د عملي چلند سره، د طالبانو د نه پیژندلو سره سره، د افغانستان په وړاندې د اروپایي اتحادیې پالیسي تر دې دمه په محدود او مشروط ښکیلتیا متمرکزه ده.

د افغانستان لپاره د اروپایي ټولنې ځانګړي استازي، توماس نیکولسن، د ۲۰۲۴ کال د دسمبر له ۸ څخه تر ۱۲ پورې افغانستان ته د خپل سفر په جریان کې، د طالبانو له چارواکو سره ولیدل. هغه د اروپایي ټولنې پلي کونکو شریکانو باندې لګول شوي محدودیتونو، د طالبانو د امرونو او لارښوونو، له افغانستان سره د سوداګرۍ لپاره چمتووالي، او اروپایي ټولنې ته د افغان صادراتو په اړه د تعرفو یا کټي نشتوالي په اړه اندیښنې روښانه کړې.

په حقیقت کې، د دروازو د تړلو پر ځای، د لومړیتوب لرونکو مسلو د حل او د افغانانو د ملاتړ لپاره ښکیلتیا او عمل ته پاملرنه شوې ده. په دې برخه کې، اروپایي ټولنې تیر کال د طالبانو د ښه هڅولو او بدۍ د منع کولو قانون په وړاندې ډیر چټک غبرګون وښود، مګر د طالبانو سره د اړیکو ساتلو او د اروپایي ټولنې د سیاسي لومړیتوبونو لپاره د خبرو اترو دفاع یې وکړه پرته له دې چې طالبان وپېژني.

په بل اړخ کې، له ۲۰۲۱ کال راهیسې، اروپایي ټولنې د افغانستان د اساسي اړتیاوو د پوره کولو او د افغانانو د ژوند د ښه کولو لپاره له ۹۰۳ ملیون یورو څخه ډیرې پیسې ځانګړې کړې دي. په ۲۰۲۴ کال کې، اروپایي ټولنې د ۱۲۵ ملیون یورو څخه زیاتو پروژو تمویل کړی دی، چې د حیاتي مرستو، خوراکي توکو مرستې، روغتیا پاملرنې او تغذیې او تعلیم ته دوام ورکوي. د ۲۰۲۵ کال په جنوري کې، اروپایي ټولنې په افغانستان کې د نړیوال خوراکي پروګرام سره ۱۶.۵ ملیون یورو هم مرسته وکړه ترڅو ۶ ملیونه خلکو سره مرسته وکړي.

د مالي شفافیت ننگونې، طالبانو ته د بهرنیو مرستو او بشري مرستو "لیکیدو" سره سره، اروپایي ټولنه غواړي ډاډ ترلاسه کړي چې بشري مرستې پرته له مداخلې اړمنو خلکو ته ورسېږي.

سربېره پردې، که څه هم افغانان د نړۍ ترټولو لوی کډوال نفوس دی، چې شاوخوا ۳.۲ میلیونه یې په افغانستان کې دننه بې ځایه شوي دي، ډیری یې په ایران او پاکستان کې دي، چې په افغانستان او ګاونډیو هیوادونو کې د کډوالو ملاتړ کوي، د ملګرو ملتونو د کډوالو ادارې (UNHCR) سره د مهاجرت نړیوال سازمان سره د مرستې لپاره کار کوي، اوږدمهاله انعطاف، هغه خطرونه چې راستنیدونکي کډوال او ټولنې ورسره مخ دي، د اروپا لپاره مهم دي.

طالبانو هم له ۷۰ څخه زیات فرمانونه صادر کړي دي چې د ښځو او نجونو ډیری بشري حقونه او اساسي آزادۍ محدودوي یا منع کوي. په هرصورت، اروپایي اتحادیه د بشري حقونو درناوي، ساتنې او بشپړولو، د یو ټول شموله

او استازي حکومت جوړولو، او د ټولو افغانانو (ښځې او نجونې، قومي او مذهبي لږکیو، او نورو) د بشپړ کډون ملاتړ ته ژمن پاتې کېږي.

په دې اړه، د ۲۰۲۵ کال په مارچ کې، اروپايي ټولنې د افغان ښځو او نجونو لخوا د بشري حقونو څخه د بشپړ او مساوي خوند اخیستلو غوښتنه وکړه او د طالبانو سیستماتیک ظلم یې وغنده. همدارنګه د ۲۰۲۵ کال په اپریل کې، د اروپايي ټولنې او د منځنۍ اسیا مشرانو په ګډه په افغانستان کې د بشري حقونو او بنسټیزو آزادیو د درناوي پر بنسټ د یو ټول شموله حکومت د جوړولو غوښتنه وکړه.

لید

د ډېرو لپاره، لکه د اروپايي ټولنې د اروپايي چارو وزیر، بنیامین حداد، د اروپایانو سره له مشورې پرته له افغانستان څخه د امریکا د یو اړخیز وتلو بحران اروپا ته اړتیا لري چې د خپل برخلیک او ستراتیژیکي خپلواکۍ کنټرول ولري. که څه هم توماس نیکولسن د ۲۰۲۵ کال په اپریل کې خپل ماموریت پای ته ورساوه، هغه ټینګار وکړ چې د هغه وتل د افغانستان په اړه د اروپايي ټولنې په چلند کې د بدلون نښه نه ده او اروپايي ټولنه به د افغانانو او د اروپايي ټولنې د ګټو او ارزښتونو ساتنې ته دوام ورکړي.

خو، په دې اړه اختلاف شته چې څنګه په اروپا کې په طالبانو چټک حرکت وشي یا فشار راوړل شي. یقیناً، د افغانستان او طالبانو سره اړیکې به د اروپايي اتحادیې شورا او د ډیرو اغیزمنو مشرانو او هیوادونو د پریکړو لخوا رهبري شي.

خو د استازیتوب بدلون، د سیمې او نړۍ په جیوپولیتیک او سیاسي پرمختګونو سره یوځای، او د خلکو غبرګون ډول، احتمال لري چې د افغانستان په مسلو کې د اروپايي اتحادیې د راتلونکو ستراتیژیکو ارزونې او بیاکتنې ته لار هواره کړي، پداسې حال کې چې اساسي اصول او ژمنې ساتل کېږي.

د ۲۰۲۵ کال د مارچ په لومړیو کې، د طالبانو ویاند ذبیح الله مجاهد وویل چې ډیری اروپايي هیوادونه له طالبانو سره د اړیکو په جوړولو کې لیوالتیا لري. د طالبانو مشران هیله لري چې په اروپا کې د افغان سفارتونو تدریجي سپارل به د طالبانو لپاره لاره هواره کړي چې نورو اروپايي هیوادونو ته ننوځي او رسمي عادي کیدو ته لار هواره کړي.

خو سره له دې چې د طالبانو له خوا د یو ټول شموله انتقالي حکومت د جوړولو، د نجونو د زده کړې، د ښځو د حقونو او نورو په لور د حرکت نشتوالي سره سره، په لنډه موده کې د طالبانو د حکومت په رسمیت پیژندل ناشونی ښکاري. په عین حال کې، د امنیتي مسلو او په سیمه باندې د افغانستان د بې ثباتۍ د اغیزو، د ترهګرو ګواښونو او د مهاجرت د زیاتوالي خطر په اړه د اندېښنو سره سره، د طالبانو سره د ډیپلوماتیکو، سیاسي او اقتصادي اړیکو نور پراختیا به تر غور لاندې وي.

په دې تګلاره کې، اروپا یقیناً د حکومتولۍ بدلون (د طالبانو په چلند کې بدلون) ملاتړ کوي. اروپايي ټولنې هم په وار وار ټینګار کړی چې طالبان د افغانستان د مشروع حکومت په توګه نه پیژني. ښې نښې د بدلون لپاره لومړني ګامونه په ګوته کوي.

اروپايي ټولنې هم په وار وار ټینګار کړی چې طالبان د افغانستان د مشروع حکومت په توګه نه پیژني. ښې نښې د بدلون لپاره لومړني ګامونه په ګوته کوي. په حقیقت کې، په اروپا کې د ډیری افغان سفارتونو د سیاسي فعالیت بندیدو او په اروپا کې د طالبانو د فعالیت غوښتنې سره، ممکن د افغانستان سفارتونه طالبانو ته وسپارل شي. له همدې امله،

موږ ممکن په کابل کې د اروپايي ټولنې د ځينو غړو د استازو د بيا پرانستلو او په مختلفو کچو کې د طالبانو سره د
ډيرو اړيکو شاهدان هم شو.

د می ۰۱ د ۲۰۲۵ کال

* - سمیر رستمی، یو سیاسي مبصر او د نړیوالو اړیکو لوړ پوړی څیړونکی

<https://journal-neo.su/2025/05/01/modern-eu-strategy-for-afghanistan-effective-variables-and-prospects/>